

מהתיקנה הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי זאב וולף מקיצעס זצוק"ל תלמיד מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זצוק"ל נסתלק י"ב חשון (תקמ"ח)

יום הכיפורים בצילו הקדוש של מרן אור שבעת הימים, הבעל שם טוב החברייא קדישא תלמידי הבעל שם טוב נמצאים בבית המדרש, ומתפללים את תפילות יום הכיפורים בקדושה נוראה. לאחר תפילת שחרית נגש פתאום הבעל שם טוב לתלמידו הרבי הקדוש רבי זאב וואלף מקיצעס, ולחש לו באזנו משהו.

במשך כל היום הקדוש, היו השמים זכים, והשמש האירה במלוא אורה. אמנם בעת תפלת נעילה, נתקדו השמים בעבים, וכסויימו תפילת ערבית היה מעונן ולא היה ניתן לקדש את הלבנה. למרות הצער על כך שלא יכלו לקדש את הלבנה, רקדו התלמידים עם רבם כדרכם בקודש במוצאי יום הכפורים. אחד התלמידים הרגיש לפתע, שרבינו רבי זאב מקיצעס לא משתתף בריקודים, כשהתחיל לתמוה על כך, רמז לו הבעש"ט שישתוק. כעבור זמן מה, התפירו התלמידים הקדושים ושוב לביתם.

כעבור כמה שעות, הגיע פתאום רבינו רבי זאב לבית רבו, והפך על חלונו כשהוא קורא בהתרגשות, רבי, הלבנה זורחת ומאירה, וניתן לקדש את הלבנה. מיד יצא הבעש"ט ותלמידיו לקדש את הלבנה בשמחה רבה ועצומה. לאחר קידוש לבנה יצא הבעש"ט בריקוד מיוחד עם תלמידו הקדוש רבי זאב מקיצעס.

שאר התלמידים ראו ותמהו על כל מה שהתרחש היום. עד שהבעש"ט גילה להם, שבבוקר הודיעו לו מן השמים, שיש עליו קיטרוג גדול, והוא הולך להסתלק בקרוב, ונתנו לו סימן לכך, שבשעת תפלת נעילה יתקדו השמים בעבים, ולא יוכלו לקדש את הלבנה. זה מה שלחש לאחר תפלת שחרית לתלמידו רבי זאב באזניו. רבינו רבי זאב שמע זאת, התאמץ בתפלתו עד שביטל את הגזירה, ואז נתפזרו העננים ורחח הלבנה.

על מי שרתה רוח הקודש מעולם האצילות

ורואים בזה שתי סוגי טעמים הרחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב, למה קשים גרים לישראל, יש דורשים את זה לשבח הגרים, שהם בקיאים במצוות ומדקדקים בהם יותר מכלל ישראל, ויש דורשים את זה לגנאי הגרים, שהם לא בקיאים במצוות, ושעל ידם נמצאים כלל ישראל בגלות.

זה מזכיר לנו את דברי רש"י בתחילת פרשת השבוע [פרשת נח (ו, ט) נח איש צדיק תמים היה בדורותיו - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש דורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם, לא היה נחשב לכולם.

נספר סיפור נפלא לבאר דברי רש"י בפרשתו, והטעם שהגרים קשים לישראל. הרבי הקדוש רבי בונים מפרשיסחא זצוק"ל סיפר, שבימי נעוריו, בתקופה שהוא היה סוחר בדאנציג, היה דרכו לנסוע אל הרבי הקדוש החוזה מלובלין זצוק"ל לראש השנה, והיה יושב בלובלין במשך כל הימים הטובים, ראש השנה יום הכיפורים וסוכות עד אחרי שבת בראשית.

פעם להגל מסחרו בדאנציג, הוכרח בלית ברירה להישאר בעיר גם בראש השנה ויום הכיפורים. מיד אחרי יום הכיפורים נסע במהירות ללובלין, והיתה מרידות גדולה בלבו, על זה שלא היה אצל רבו בלובלין בימים הנוראים, ועוד מרידות נוספת על מרידותו, על זה שנאלץ להיות בימים קדושים כאלה בדאנציג, מקום בו רוב אנשי המקום הם קלי דעת, ונטולים מן התורה והמצוות.

בבואו לפני רבו הקדוש הרבי מלובלין, הרגיש החוזה ברוח קדשו כי נפלה רוחו בקרבו. ואמר לו, בונים יקירי, תדע ששורה עליך רוח הקודש מעולם האצילות! ואין זה חידוש, דהנה בכל יום ויום מתפשט ויורד מן השמים קדושה לעולם הזה, והקדושה מתחלקת בנפשות ישראל, לכל אחד ואחד כפי מה שהיך עצמו להיות כלי קיבול לקבל אור קדושה בתוכו, ונמצא שנשאר לכל אחד רק חלק קטן מהתפשטות הקדושה שיורדת מן השמים.

אולם אתה שהיית בדאנציג בין החופשיים, לא היה שם מי שיזכה לקדושה היורדת לשם מן השמים, וכל התפשטות הקדושה שבאה מן השמים נכנסה בך, ונתעלית בהרבה דרגות דקדושה, ולכן שורה עליך רוח הקודש מעולם האצילות.

על פי סיפור זה הסביר תלמידו הרבי הקדוש מראדזימין זצוק"ל את דברי רש"י, למה יש דורשין את נח לגנאי, שרק בדורותיו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם. כי רק בדורו של נח, שהוא היה הצדיק היחיד בין דור שכולם רשעים, לכן כל הקדושה שירדה מן השמים נכנסה רק בו, וממילא היה נח גדול בקדושה כמו אברהם אבינו. מה שאין כן אילו היה בדורו של אברהם הצדיק, היה אברהם אבינו לוקח צ"ח חלקים מן הקדושה, ובפרט שהיה עמו גם הגרים אשר עשה בחרך, שגם הם היו כלי קיבול לקדושה, ממילא לא היה נח נחשב אז לכולם, כי היה מקבל רק חלק קטן מהקדושה.

על פי זה מובן למה קשים גרים לישראל כספחת, כי היות שהם בקיאים ומדקדקים במצוות, הם מקבלים הרבה מהקדושה היורדת מן השמים, ולכן הם קשים לישראל, כי בגללם נחסר לכלל ישראל, חלק גדול מהקדושה שהיו מקבלים עד עתה.

יומא טבא לרבנן - סיום חצי הש"ס

השבוע ביום ז' חשון, חל יומא דהילולא של הרבי שלנו, הרבי של כלל ישראל, ראש ישיבת חכמי לובלין, מייסד לימוד הדף היומי, מרן רבי מאיר שפירא זצוק"ל. וכך אמר הרבי בכנסיה הגדולה לפני מאה שנה, שלימוד הדף היומי יגרום לאחדות בכלל ישראל, נוסע אדם מארצות הברית לאירופה, מאירופה לארץ ישראל, מה יחבר ביניהם כשיכנסו לבית הכנסת, הדף היומי של אותו יום.

לפני כחודש [ז' תשרי] היה לנו יום חג, יומא טבא לרבנן, זכינו ללמוד את הדף היומי של קידושין דף לט, ובזה לסיים את חצי הש"ס מהמחזור הנוכחי. יש בש"ס אלפים שבע מאות אחד עשרה (2,711) דפים, ביום זה זכינו בסייעתא דשמיא ללמוד את דף אלף שלש מאות חמשים ושש (1,356), ובסייעתא דשמיא בעוד אלף שלש מאות חמשים ושש דף נזכה בסייעתא דשמיא לסיים את כל הש"ס כולו, אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו.

באותו דף למדנו את המשנה בפאה (פ"א מ"א) שאנו אומרים כל בוקר לפני התפילה, ותלמוד תורה כנגד כולם. חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, ותלמוד תורה, כשיהי' לומד דף היומי - כנגד כולם, ער קען רעך מייט יעדן איינעם אין לערנען - הוא יכול לדבר בלימוד עם כולם, עם כל יהודי בכל העולם כולו, למה, כי בכל העולם לומדים את אותו דף היומי. לא שאחד לומד בבא קמא, השני לומד בבא מציעא, השלישי בבא בתרא, והרביעי חגיגה, רק כולם לומדים אותו דף.

וכמה מתאים להזכיר את הירושלמי בפאה בתחילת המסכתא (פ"א ה"א) על מה שהזכרנו מקודם, ותלמוד תורה כנגד כולם, רבי ברכיה ורבי חייא דכפר דחומין, חד אמר, אפילו כל העולם כולו אינו שווה לדבר אחד של תורה, וחד אמר, אפילו כל מצוותיה של תורה אינן שוות לדבר אחד מן התורה.

כשאנחנו זוכים, לא רק לדבר אחד מן התורה, רק ללמוד כל יום דף שלם, אין מאושר יותר מאיתנו, אין סיפוק יותר גדול. כשאנחנו מסתכלים אחורה ורואים, אה, רק עכשיו התחלנו את הדף היומי, והנה אנחנו כבר אווזים בחצי הש"ס!!! שנזכה לסיים את כל הש"ס ולהתחיל מחדש, הפך בה והפך בה בתורה הקדושה, כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - קידושין דף לט, ו' תשרי תשפ"ד)

הטעם שהגרים קשים לישראל והטעם שיש דורשים את נח לגנאי

בדף היומי שלנו (קידושין ע:): כתוב, אמר רבי חלבו, קשים גרים לישראל כספחת. והתוספות מביא כמה פירושים למה הגרים קשים לישראל כספחת, רש"י פירש, לפי שהגרים אינם בקיאים במצוות ומביאים פורענות, ועוד שמלמדים את ישראל ממעשיהם. ויש מפרשים, לפי שעל ידי הגרים ישראל בגלות. והרב רבי אברהם גר פירש, לפי שהגרים בקיאים במצוות ומדקדקין בהם, קשים הם לישראל כספחת, דמתוך כן הקדוש ברוך הוא מזכיר עונותיהם של ישראל כשאין עושין רצונו.

יכול
לדבר
בלימוד
עם כולם

מיני מתיקה

בורא עולם האיר לי הבוקר ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, ווארט בדרש, שאולי זה גם קרוב לפשט. אנחנו לומדים היום לשון בך היומי (קדושין ט): **הן הן הדברים הנקנים באמירה**. מורי רבותי, אנחנו יכולים לקנות קנינים נצחיים לדורי דורות, **באמירה**, על ידי שאומרים גוט וואָרט – מילה טובה לשני. כבר סיפרתי בעבר, כשהייתי בחור בישיבה קטנה, קיימתי היו גולה למקום תורה, גרתי בבני ברק והלכתי ללמוד בישיבה קטנה בירושלים עיר הקודש. יום אחד לא חשתי בטוב ונגשתי לקופת חולים, אני לא יכול לשכוח, זה היה ברחוב חגי – קופת חולים לאומית. כשאני נכנס לקופת חולים, פגש בי יהודי קשיש, כבר היה נראה בן שבעים, שמונים, הוא לא ראה אותי מעולם, ולא שמע אותי מעולם, היהודי אומר לי, יש לי שאלה עוצמתית! נו, נשמע מה יש ליהודי הזה שאני לא מכיר, לומר ולהקשות, הוא אומר לי כך, "מה לירא אלקים בבית הרופא?". אני בחור בן ארבע עשרה, הוא לא ראה אותי מעולם, ולא שמע אותי מעולם, אך הוא החליט שאני ירא אלקים, אז הוא שואל אותי, מה אני עושה פה בקופת חולים. מורי רבותי, בגיל ההתבגרות, כמה עוצמה נתן לי המשפט הזה, ומי יודע כמה תורה יצר המשפט החיובי הזה. **הן הן הדברים הנקנים באמירה**, אפשר לקנות קנין נצחי בבחור, בילד, באבדך, **באמירה**, לא צריכים להוציא כסף מהכיס, לא צריכים להתאמץ, רק צריכים להגיד גוט וואָרט – מילה טובה. אתמול בביליה הייתי כבר מצוה באשדוד, בעל הקייטרינג הסתובב בשולחנות לראות מה חסר, מה צריך להוסיף. אמרתי לו גוט וואָרט על ההערינג, שזה משהו מיוחד. איזה פנים מחויכות ראיתי על הבן אדם באותו שנייה. מורי רבותי, יום יום יש לנו לשמוח את הבריות בגוט וואָרט, ובזכות זה נזכה במדה כנגד מדה, שבורא עולם ישמח אותנו. (מתוך הפתיחה לשיעור – קידושין דף ט, ה' אלול תשפ"ג)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזענבורג שליט"א

במדרש רבה (במדבר ג, א) מובא, צדיקים יש להם תאוה, מה תאוותם, הקדוש ברוך הוא. היה שווה לבוא מקצה העולם, לראות כזה מעמד אדיר לכבודה של תורה. צהלי ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל, רבא דעמיה, עמוד האש שהולך לפני המחנה, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מצאנז קלויזענבורג שליט"א, הגיע לארץ ישראל לירושלים עיר הקודש. אתמול ("א אלול") היה מעמד קבלת פנים, ברשות גדולי ישראל שליט"א. די לראות את פניו הקדושים של הרבי שליט"א להתמלא ביראת שמים. עיני ראו ולא זר, מה היה לפני שהרבי פתח את פיו בדברי תורה, הגביה המסור והחביב, ידידי רבות בשנים רבי ישראל יוסף פרעוריא שליט"א, הביא לרבי עוגה מכובדת, גביע ויין, אך הרבי לא רצה לטעום מזה. כשהרבי נכנס למעמד ראו את ההתרגשות על פניו, אך זה היה בבחינה של התכנסות, אבל כשהגיעו עשרות הספרים בכל התורה כולה, על השולחן של הרבי שליט"א, וכשהרבי דיבר דברים חוצב להבות אש, זה היה בחינה של "מתלהטים אחריה" כלשון קדשו של מרן האור החיים הקדוש בפרשת השבוע [פרשת כי תבא] על הפסוק (דברים כו, יא) ושמחת בכל הטוב. הרבי פותח בשבח של ארץ הקודש, בשבח של ירושלים עיר הקודש, עיר מלאה חכמים וסופרים, הרבי מדבר, שהיפוי של ירושלים זה הכנה לגאולה שלימה, על בתשרי עתידין להיגאל. כשהרבי מזכיר את אביו הקדוש – דָּעַר הַיִּלְיָעֶר טאַטע, פניו משתנים. הרבי מספר כמה אביו זצוק"ל שיבח את בני עדות המזרח, שכבר אומרים סליחות מתחילת חודש אלול. הרבי זועק מנהמת לבו הטהור, עד כמה כל יהודי צריך לשמוח על זה שהוא יהודי, על זה שכל יהודי חלק אלוה ממעל ממש. על עצבות שזה לא עליכם מביא רחמנא ליצלן לכל העבירות, על לבלתי ידח ממנו נדח.

בשעה הארוכה שהרבי דיבר תורה, התבוננתי וחשבתי לעצמי פשט בגמרא (מו"ק ז, ז), אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, תורה יבקשו מפיהו, ונען דָּעַר רַבִּי רַעְדָּט תוֹרָה – כשהרבי מדבר דברי תורה, מקבלים שתי מתנות, המתנה הראשונה זה הדברי תורה, והמתנה השנייה, זה לראות בדורינו צדיק שהוא לא רעב ללחם ולא צמא למים, מסגף את גופו יומם ולילה, און פֿלאַקעֶרְט אין די לֶעֱטִיגֶע הַיִּלְיָעֶר תוֹרָה – ובעוד בתורה הקדושה, באיזה אש הרבי מדבר דברי תורה. זה החזיר אותי לימי הילדות, כשזכיתי לשמוע פעם אחת ויחידה, שיעור חומש רש"י מאביו הקדוש זצוק"ל.

רבות בשנים הרבי לא היה בארץ ישראל. חשבתי אתמול בדרך חזור הביתה, שהרבי שליט"א הוא הקמיע של אמריקה, בתוך עולם של שפע, של גשמיות, חי צדיק שדי לו בקב חרובים משבת לשבת.

זכיתי במתנת חנם, לגשת לרבי אחרי המעמד, להעניק לרבי את הספר החדש "מתיקות הדף היומי". הרבי זכר אותי, שהייתי בקודש פנימה לפני עשרות שנים אצל הרבי שליט"א בנתניה, ולפני שמונה עשרה שנה אצל הרבי בביתו בבורו פארק שבארה"ב. סיפרתי לרבי, שבספר מתיקות הדף היומי אני מספר סיפור מהרבי, הרבי ישר עובר לעשייתן ידע להגיד לי, שזה כנראה סיפור מהברית אצלו, והרבי אומר לי בבדיחותא, שהוא לא זוכר את זה...

בקשתי ברכה אישית לקושי מסויים, כרחם אב על בנים, באיזה התרגשות הרבי מברך, לא לפני שהרבי אומר לי, שאני יהיה בקשר מחוץ בוקר עם הגבאי. הרבי מברך להמשך הרבצת התורה. הרבי אומר לי, שכל יהודי שלומד תורה בזכות השיעורים והגליונות, הוא בבחינת בן, כל המלמד את בן חבריו תורה כאילו ילדו.

איך שסיימתי להתברך, הגיע הוד כבוד קדושת מרן הרבי מראחמיסטריווקא שליט"א, זה היה מרגש לראות, איך הרבי מתיישב חזרה במקום, והצדיקים מדברים ממושכות דברי תורה, בבחינת צדיקים יושבים ועטרתיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. רבונו של עולם, שנזכה ויהי חלקנו עמהם.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא, ושהרבי כבר לא יצטרך לחזור הביתה לארה"ב, שנזכה כבר בימים אלו להקיצו ורננו שוכני עפר, ושהרבי שליט"א ילווה אותנו כבר היום לקבל פני משיח צדקנו, אמן. טוב עין הוא יבורך, ישר כח לידידי ורעי, חבר הנהלת מוסדות צאנז קלויזענבורג בארץ הקודש, הרב אברהם יואל לידר שליט"א, על הארת פנים והסיוע במתיקות.

(מתוך הפתיחה לשיעור – קידושין דף טז, י"ב אלול תשפ"ג)

מאוצרות הפרשה

ויבא נח וכו' מפני מי המבול (ז, ז), ופירש"י, אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול, ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים. ויש להבין, הלא רש"י ז"ל פירש בתחילת הפרשה, שיש דורשין את נח לשבח שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ואיך ידרשו פסוק זה **מפני מי המבול**, איך יתכן לומר על איש צדיק תמים שהיה מקטני אמנה.

ונראה שחס ושלום לומר שלא האמין שיבא המבול, הלוא עסק בתיבה ק"כ שנה, רק הנה ידוע (מו"ק טז): שהקב"ה גוזר גזירה והצדיק מבטל, והנה נח הצדיק לא רצה שירד מבול, אלא שלא היה מאמין בעצמו שהוא צדיק ויכול לבטל, וכיון שלא היה לו אמונה בעצמו שיכול לבטל, באמת לא היה יכול לבטל עבור זה.

וזהו מה שפירש"י, **אף נח**, שאמר לו השם יתברך בעצמו, כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה, **מקטני אמנה היה** – על עצמו שהוא צדיק, וזהו **מאמין ואינו מאמין**, מאמין שיבא המבול, ולא היה מאמין שהוא צדיק ויכול לבטל הגזירה שלא ירד מבול. ולכן לא היה נכנס לתיבה, כי היה מחשב שמה הוא צדיק ויעבב המבול שלא ירד, ולכן לא נכנס (אורח לחיים – זלאטשוב

פרשת נח)

נקודה למחשבה:

ויחי תרח וגו' ויולד את אברם וגו' ואלה תולדות תרח (יא, כו-ז). קשה, הרי כבר כתיב **ויחי תרח**, ולמה חזר ואמר **ואלה תולדות תרח**. ויש לומר, דהנה המתגייר הוא כקטן שנולד, לכן לאחר שאמר **ויולד את אברם**, שעל ידו עשה תרח תשובה ונתגייר, חזר ואמר **ואלה תולדות תרח**, כי נעשה כמו קטן שנולד.

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661